

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščansosocialno glasilo.

Štev. 75.

V Ljubljani, v saboto 18. decembra 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in saboto. **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, **Gradlišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Ob dvanajsti uri.

I.

Pod vtisom državnozbornskega položaja so se našli slovanski poslanci in, kakor vse kaže, našli so se trajno. Ne podcenjamo tega dejstva, pripisujemo mu celo epohalno važnost v razvoju Avstrije. Nadalje tudi trdimo, da je takó moralo priti in takó mora ostati, ako hočemo, da ostane Avstrija samostalna država s poslanstvom, biti ščiteljica in svobodno bivališče mnogojezičnih narodov. To pa, kar se je zvršilo v državni zbornici in potrdilo v kraljevem Krakovu, bil je samo skromen začetek konsolidacije Avstrije na pravični in pravi podlagi. Premagati je še nebroj in velikanskih težav, predno pridemo do miru, in te težave so notranje in vnanje. Notranje težave so v nas samih in to je, da posamezni slovanski narodi Cislitanije niso gospodarski jedini, in drugič, da je velik del maloruskega naroda radi nasprotstva do Poljakov pasiven in deloma tudi koaliciji nasproten. O tem razmerju med Poljaki in Rusini bomo pri priložnosti še govorili, ker je stvar v interesu avstrijskih Slovanov izredno važna, za danes pa nam manjka prostora.

Vnanji nasprotnik najnovejšega prevrata v državni politiki je v veliki večini nemški narod s svojo pritisklino; Italijani in socialno-demokracijo. A ne ves nemški narod! Nemška katoliška ljudska stranka vstraja na strani slovanskih ljudskih zastopnikov kot stranka značajev, kot stranka pravega avstrijskega mišljenja, kot zastopnica prave krščanske pravičnosti. Nadejamo se, da bo vstrajala na strani desnice, saj ji kaže ravno primer postopanja dunajskih krščanskih socialistov, da izdajanje načel vede v pogubo. — Velik, da, ogromen del nemške inteligence je v taboru nemških nacionalcev.

In kjer je kakšna večina, kjer je moč, tam je tudi Židovstvo, saj se nadeja ta narod špekulantov, da Nemštvo pri borbi zoper pravičnost in Slovanstvo nima časa misliti na svojega zajedalca Žida, ono celo potrebuje Židovstva v borbi proti dunajskim antisemitom. Nemških nacionalcev deviza je — nemška Avstrija, ali pa nobena. Pravo njihovo stremljenje in mišljenje nam je bilo že dolgo znano in jasno je, da vsi njihovi „Sängerbundi“, vse njihove „gospodarske zveze“, tudi „Deutscher und österr. Alpenverein“, stoje v službi velikonemške, protiaustrijske, izdajalske misli. Ko bi med nemškim narodom ne bilo tega stremljenja, že davno bi bilo prišlo do narodne poravnave v Avstriji. Sedaj, ko Nemci te svoje velikonemške misli nič več ne prikrivajo, ko jo izrekajo javno na shodih in v državni zbornici, sedaj jo morajo videti tudi oni činitelji, čijih naloga je ščiti avstrijskega čuvstva, to je o. kr. vlada. A, da krmarji avstrijske države ne stopijo temu počenjanju nasproti, kakor bi bila njihova dolžnost, iskati je vzroka v tem, da je pretežni del birokracije vzgojen v staroavstrijskem, to je v germanizatoričnem in kapitalističnem duhu, nadalje, ker so Nemci, kar se tiče inteligence in kapitala, močni, in da njihovo protiaustrijsko vsenemško agitacijo podpirajo socialni demokratje. Za poslednje je sicer to nedosledno glede njihovega programa, a je umevno. Prvič so njihovi glavni voditelji, Pernerstorffer, dr. Adler itd., nastopali še v polupre-

teklem času kot nemški nacionalci, dalje je ogromen del socialnih demokratov nemške narodnosti, in ker je za njihove strankarske koristi tem bolje, čem večja je nezadovoljnost ljudstva.

Drug vnanji nasprotnik razvoja avstrijske politike v smislu ravnopravnosti pa je naša zvezna ogerska država, oziroma vladajoča židovskomažarska liberalna klika. V Ogski imajo Židje na gospodarskem, a Mažari na narodnostnem polju monopol, in oboji slutijo, da bi bil za njihovo neomejeno gospodarstvo hud udarec, ako se v njihovi bližini, v Avstriji, uredi javno življenje v narodnopravičnem smislu.

Vnanji nasprotnik naš je močen, ker je dosedaj vladal in ima uglašena pota do najvišjih državnih faktorjev, močen je tudi zato, ker nas njegova gospodarska prevlada tišči k tlom. A ta sovražnik naš ne bode triumfal nad nami, ako bomo zatrli v svoji sredi svojega notranjega sovražnika, in to je politični in gospodarski partikularizem, kateri je najboljši zaveznik našega vnanjega nasprotnika. Kaj naj tedaj storimo, da se znebimo svojega notranjega sovražnika? Na to je odgovor lahek, namreč: organizujmo narod naš v vseh slojih in stanovih!

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 9. decembra. Kdor sodi politični položaj naše mestne občine po jeremijadah naših naprednjakov, recte liberalcev, v njihovem političnem listu, ali kdor si je vtisnil v spomin svoječasne navdušene vzklike v obliki časnikarskih poročil o bivših zmagah kat. narodne stranke, kdor sodi po teh, ustvaril si bode jako nepopolno podobo o dejanskih naših razmerah. Politični položaj naše občine je tako zamotan, da celo liberalna stranka, katera razpolaga pri nas z dobrimi močmi in še boljšimi protektorji na višjih mestih — v svoji sredi ima tudi uzorno dresirane agitatorje — ne nastopa naravnost za občinske interese, marveč s svojo volilno agitacijo sega na širše gospodarsko polje, ne zmenec se za mejnike, ob katere s svojo nadutostjo zadeva. Da bi kat. narodna stranka razvojljavala zamotane politične ozlje, katere je liberalna klika za časa svojega brezmejnega gospodstva in zbog svoje nezasišane letargije glede splošnih gospodarskih in političnih zadev naredila, k temu ji manjka energije in še več — velikodušnih in spretnih mož. Odpor proti liberalnemu nasilstvu pa se bode kljub temu gotovo pojavil. Dovolj je, da ima ljudstvo zdrava politična stremljenja in da pozna svoje prijatelje. A za pošteno agitacijo imamo še čas, akoravno nam liberalno gibanje naznanja novo volitev v kratkem času. Kogar ni spomin popolnoma zapustil, zgroziti se mora nad dejanji občinskega odbora zadnjih treh let. In proti taki politiki nastopiti naj ne bode nikogar strah, akoravno so med njimi pravi pravcati Wolli.

Nimam namena, na drobno kritikovati položaj mestnega zastopstva, in še manj, zvrčati krivdo zakasnele volitve na kogar koli, dasi nista stranki nedolžni in ne politična oblast. Potrebno pa se mi zdi, pribiti par značilnih pojavov iz naše občinske volitvene kolobocije.

Bivši občinski odbor odlašal je namenoma razpis obč. volitve blizo leto dni. Ker

pa je med tem časom vršela se volitev v korporacijski odbor, dasi pod njihovo komando, izpadla vender za nje neugodno, napeli so vse sile, da prodró pri občinski volitvi. Propali občinski in korporacijski odbor trudila sta se na vso moč, priti, četudi potom kompromisa strank, z nekaterimi možmi v odbor. Srečen slučaj pa je nanese, da je, mesto izvolitve župana, odstopilo nekaj mož družega razreda, in sicer tako zvanih „klerikalcev“ ali „duševnih rev“, ter s tem dosledno plačalo liberalne „dušne in žepne bogatine“, ki so na mogočno ditakturo samozvestne nevednosti pri prvi županski volitvi v prvem razredu odstopili. — Kaj sedaj storiti? Celó manjšina v obč. odboru se ne da doseči! Toda to ne beli liberalnih glav. Kdor ti je na poti, spravi ga s poti, ali pa mu vzemi ugled. Kakor rečeno, tako storjeno. Mož, s katerim so sklepali liberalci kompromis, jim je vsled ponesrečene volitve trn v peti. S tem pa so pokazali dvoje svojih najlepših lastnostij: neznačajnost in kapitalistično teženje. Imenovani mož se je izrekel za to, da se ustanovi mestna posojilnica in hranilnica; tega pa liberalna pamet ne prenese, zato mu je napovedan boj na vsi črti. Ta preporna točka pa je pretresla živce tudi nekaterim pristašem kat. nar. stranke tako, da iščejo utehe pri liberalcih. Občinska volitev bode tedaj sčistila tudi stranke in bliža se čas, ko nastopi tretja stranka — krščanskih socialistov. Toda, kaj pravim? Taka stranka boja že obstoja pri nas.

Ko je bil vzpomladi volilni shod mestnih volilcev za državni zbor, vprašali so ob prostranem omizju sedeči „prima“ naprednjaki, kakšen program izpoveda predstavljajoči se kandidat. Ko se je ta izrekel za krščansko-socialnega, izjavili so omenjeni politični veljaki: Mi vsi smo krščanski socialisti! . . . Nekateri navzoči smo bili s to izjavo presenečeni, a čakali smo, da se to pristno politično zelišče oceni po njegovem učinku. Ni trebalo sicer čakati do današnjega dne, a bili smo preoptimistični, planiti takoj po nedolžnih socialnih vajencih.

Dovolj bodi o socialistih, kateri to niso. Podobne izjave so vsikdar dober kup, zato je po tem ceniti, v koliko dosežejo svoj namen. Držati v jedni roki židovski, v drugi socialno-demokratski list, v žepu imeti Darvina, na steni Marksa, Bebela in dr., in pri tem polna usta krščanskega socializma, to znači bojda po modi — doslednost. Svobodno, komur ljubo! A, da bi o tej doslednosti trobili med ljudi logične posledice politične breznačajnosti, kot je ravnokar skovana okrožnica na meščane, temu odločno oporekamo. Zvižaja, laž, in nasprotstvo javnim koristim, bodisi korporacijskim ali občinskim koristim, zre iz vsacega stavka. Toda prepričani smo, da tudi ta naskok na razsodno meščanstvo ne bo imel zaželjenega vspeha. Upamo pa, da bodo taki pojavi ponehali, kadar izprašamo vest prvim podpisancem na okrožnici. Več vdrugeč. — e.

Politiški pregled.

Izpremembe v najvišjem uradništvu. Tržaški namestnik vitez Rinaldini, ki je Slovencem storil dovolj „uslug“, gre v pokoj, odlikovan z redom železne krone prve vrste. Na

njegovo mesto pride bukovinski namestnik grof Goëss. V pokoj stopi tudi koroški namestnik Schmidt Zabirow, katerega imajo koroški Slovenci že davno v črni knjigi, odlikovan z velikim križem Fran Josipovega reda. Na njegovo mesto pride štajarski dvorni svetnik Fraydenegg. Na Solnograško pride za dež. predsednika grof Julien-Walde in v Bukovino baron Bourignon. — C. kr. komornik grof Leopold Goëss, naslednik Rinaldinijev, ne bode tujec v svojem novem delokrogu, kajti služil je več let kot uradnik v Trstu in v Primorju sploh ter je imel priliko, iz lastne skušnje poučiti se o razmerah ondodnega prebivalstva. Goëss je bil porojen dne 28. oktobra 1848 v Gradcu. Leta 1869. je dovršil svoje studije ter je stopil kakor konceptni praktikant v politično službo v Tridentu na Tirolskem. Leta 1872. je prišel kakor vladni koncipist v Solnograd, a leta 1875. je bil pozvan v službo v ministerstvo notranjih stvari. Leta 1876. se je pomaknil grof Goëss na mesto ministerijalnega koncipista. Dne 18. decembra 1877 je bil imenovan namestništvenim tajnikom v Trstu, a od leta 1878. pa do 1880. je služboval kakor okrajni glavar v Pazinu. Leta 1880. je postal okrajni glavar v Kopru. Dne 28. avgusta 1881 je bil imenovan okrajnim glavarjem v Pulju, kjer je ostal do 25. maja leta 1884., ko je bil imenovan svetnikom deželne vlade v Celovcu. Kot dvornemu svetniku mu je bilo poverjeno vodstvo deželne vlade v Bukovini potem, ko je odstopil baron Krauss. Pozneje pa je bil imenovan deželnim predsednikom za Bukovino. Namestnik grof Goëss se je poročil dne 24. julija z grofico Marijano Thurn-Valsasina, rojeno dne 13. septembra 1869. Otrok ima čvetero. — Naslednik Schmidt-Zabierowa vitez Fraydenegg-Monzella je služil od leta 1874 do 1878. v državni službi na Štajarskem. Vdeležil se je potem kot častnik okupacije Bosne ter prišel zopet na Štajarsko, kjer je ostal do l. 1886. Tedaj je bil pozvan na Dunaj za tajnikovega namestnika pri naučnem ministerstvu in načelnika prezidijalne pisarne. L. 1888. je postal ministerski tajnik, l. 1889. je bil imenovan svetnikom pri ces. namestništvu na Dunaju. L. 1894. je dobil čast titularnega dvornega svetnika in vodje prezidijalne pisarne ministerstva za notranje stvari. Skoro je postal pravi ministerski svetnik ter je kot tak vodil v tem ministerstvu oddelek za Nižjo Avstrijo. Lani mu je cesar po delil dvorno svetništvo ter je bil pridružen štajarskemu namestništvu kot namestnik dež. predsednika. Star je sedaj 46 let. Potomec je stare štajarske plemenite rodbine. Na Zgornjem Štajarskem ima gradič. — Nemški in italijanski listi kriče, da se je Slovencem z upokojenjem Rinaldinija in Schmidta dala velikanska koncesija, in pravijo, da mora biti sedaj sita slovenska „požrešnost“. Če je kaj koncesije, bomo še le videli. Res je, da smo se znebili dveh mož, ki sta nas pritiskala na steno, in dobili dva nova uradnika, a počakati moramo, da vidimo, če nas naslednika ne bodeta pritiskala ravno tako, ali pa še hujše. Kdo ve, če poneha krivični zistem? Ker nam dopisniki s Koroškega in Primorskega radi potožijo v zanimivih dopisih svoje veselje in gorje, srečo in nesrečo naroda, prepuščamo njim, da preiščejo in nam v praznikih sporoče, če smo res Slovenci zadeli terno.

Grofu Badeniju se je na njegovem gradu Busku poklonilo 16. t. m. 250 poljskih plemenitašev. Deputacijo je vodil knez Sapieha, ki je v krepkem govoru dostojno ocenil nemško kulturo. Grof Badeni je vskliknil: „Vzemite me zopet za sodelavca v vašo sredo!“

Društvo nemških nacionalcev v Gradcu je vlada razpustila, ker je izdalo izjavo, v kateri se graškemu županu očita, da je proti demonstrantom na pomoč poklical vojake in da ni dovolj energično postopal, da bi bili odpoklicani bosniški vojaki iz Gradca.

Gališki minister je postal bivši moravski namestnik Löbl, ki baje ne soglaša s politiko poljskega kluba. Löbl je bil vedno Badenijev nasprotnik in Poljaki se še vedno, kakor kažejo zadnje dni ovacije v Buski, oklepajo Badenija. Res čudne razmere!

Češki poslanci so se pred svojim odhodom iz Krakova šli pokloniti bivšemu finančnemu ministru Dunajevskemu, ki jih je jako prijazno vzprejel in naznanil potem v posebnem pismu češkemu poslancu Skali, da je obisk slovanskih poslancev vesel žarek, kateri razsvetljuje njegovo starost.

S Češkega. Dne 15. decembra so zaprli v Pragi 17letno deklico, ki je zmerjala stražo pred nemškim gledališčem. Ker se je oče vmes mešal, zaprli so tudi njega. (V Gradcu je bilo drugače!) — Češki poslanci Kaftan, Březnovski in Blažek so šli prosit ministerskega predsednika Gautscha, da naj se odpravi preki sod v Pragi, ker imajo trgovci in obrtniki veliko škode. — Razdejano ljudsko šolo v Žižkovu bode morala občina postaviti na svoje stroške. — Včeraj je policija v Pragi zopet zaprla več oseb. Hiše v Pragi smejo po ukazu biti odprte do devetih in gostilne do najdaljših zvečer.

Shod čeških poslancev bode jutri, dne 19. decembra, v Pragi v staromestni posvetovalnici. Pogovor bode o političnem položaju.

Za dalmatinski deželni zbor sta bili dve dopolnilni volitvi dne 16. t. m. Izvoljena sta bila pristaša narodne stranke: v Šibeniku dr. Nikolaj Katnić in v Dobrovniku državni poslanec dr. Peter Klaić soglasno.

Ogerski ministri Perczel, Wlassicz in Daranyi so dobili od cesarja red železne krone prvega reda.

V hrvatskem saboru je bil zadnje dni hud ropot. Poslanec dr. Potočnjak je nekoliko razžaljivo govoril o banu in vladna stranka ga je izključila od 30 in precej potem še od 40 sej. Opozicija je zaradi te strogosti, ki pa ni bila opravičena, ker je prva obdolžitev bila zlagana, zagnala grozen šum, da je predsednik moral sejo preložiti. Še hujši ropot je pa nastal, ko je došel od ogerskega drž. zbora hrvatskemu saboru dopis v madjarskem jeziku. Ta madjarski dopis je najbrže provzročila malo narodna stranka, vsaj predsednik se ni nič protivil, ga sprejeti, akoravno je to proti pogodbi.

Nemci v rajhu so v državnem zboru dali duška svojem nemškemu srcu in so se potegnili za avstrijske Nemce. Poslanec Hasse je celo trdil, da je to pogoj trozvezi, da Nemci v Avstriji obdrže svoje dosedanje pozicije, namreč nadvlado nad Slovani. Žalil je navzoče poljske poslance. Rekel je, da je zadnji nemški delavec več vreden, kakor kak poljski grof. Surovo je govornik napadel tudi Čehe in župana Podlipnega. Poslanec Förster se je pa celo spravil nad avstrijskega cesarja. Pravijo, da je Förster v zvezi z našim Wolfom. Ko bi Rusi počenjali take predrzne nesramnosti in se vtikali v notranje zadeve naše države, o, to bi kričali Nemci in Židje: vaj, vaj! da bi glušili ves svet.

Nemški cesar Viljem je dne 16. t. m. obiskal Bismarka v Friedrichsrhu; pravijo, da iz hvaležnosti, ker je stari kancelar rekel, da bi glasoval za predlogo o pomnoženju vojnega brodovja, ako bi bil poslanec.

Nemčija na Kitajskem. Princ Henrik, brat nemškega cesarja, je odjadral z nemškim brodovjem proti Kitaju in namerava maščevati se za umor nemških misijonarjev ter zasesti lepo kitajsko luko Kiao Čao. Nemčija steza svoje prste že po vseh delih sveta. Nemški Moloh je postal silno gladen po tujih zemljah.

V Parizu še vse govori o izdajalcu Dreyfussu, katerega hočejo Židje na vsak način napraviti nedolžnega. Velike svote so že Židje žrtvovali, da bi ga rešili s Hudičevega otoka, kjer je zaprt. To je pa konservativne Francoze spravilo po koncu. Poslanec Beauregard hoče predlagati v zbornici zakonski načrt, po katerem bi bili židovski potomci izključeni iz javnih služb.

Sultan je dne 16. t. m. odobril mirovno pogodbo med Turčijo in Grčijo.

Na Kreti so poslali vstaški vodje admiralom protest, ker nameravajo velevali predlagati, da naj sultan ohrani nad Kreto suvereniteto. V protestu se sklicujejo na to, da je grof Goluhovski v delegacijah obljubil Kreti popolno avtonomijo.

Japansko brodovje silno narašča. Japan je glede mornarice prekosil že vse druge države,

razen Angleške. Sedaj se dela za Japan deset velikanskih vojnih ladij na Angleškem, Francoskem in v Ameriki.

Domače novice.

Cenjene naročnike prosimo, naj se blagohotno odzovejo poslanim jim opominom, da ne bode treba pošiljati komu poštnega naloga. Večina naročnikov je v plačevanju jako točna, ka bi bilo pričakovati od vseh tembolj, ker je očitno, da mi ne delamo in ne gledamo na dobiček pri izdajanju lista.

Osebnosti. — Namestnikom deželnega glavarja kranjskega je cesar imenoval dež. poslanca barona Liechtenberga. — Štajarskim dež. glavarjem je imenovan mesto bolnega grofa Wurmbanda Slovencem že znani, a malo prijazni grof Attems. — Umrli je nagloma dne 15. t. m. č. g. Andrej Martinčič, vpokojeni duhovnik v Lokvi. — Naučni minister je potrdil g. profesorja I. Franketa konservatorjem za nadaljnjih pet let. — G. J. Čop, posestnik v Mostah pri Radovljici, je imenovan članom okrajnega cestnega odbora radovljiškega.

Proštom novomeškim je že imenovan od cesarja ljubljanski kanonik g. dr. Seb Elbert. Danes teden smo iz zanesljivega vira izvedeli, da je to čudno imenovanje že gotova stvar, in ker smo brez pripomnje v našem listu o tem poročali, je dobil „kapelanček Koblar“ od „Naroda“ zopet nekaj gorkih po hrbtu, češ da on (!) dela Nemce za prošte. Na svetu je res vse mogoče! Samo to pri naših norostih ni mogoče, da bi se enkrat smejal Slovenec. Na uboge Slovence leté udarci od zgoraj, od desne in leve, od spredeji in zadeji.

Mrena že pada raz očij. Včerajšnji „Slov. Narod“ piše: „Zopet dokazujejo Nemci, kaj jim je pravica. V svoji sebičnosti so pripravljene za najgrše zveze, ako jim koristijo“. — Vedeli smo, da bodo enkrat tudi „Narodovci“ spoznali svoje zaveznike Nemce. Da bodo pa tako kmalu začeli moliti „Confiteor“, nismo pričakovali. Res, kar je nena-ravnega, mora pasti — prej ali slej!

Shod v Ljubljani. Na jutrišnjem shodu „Katol. polit. društva“ bodeta govorila g. drž. poslanca dr. Šusteršič in dr. Žitnik. Shod se boče vršil, kakor smo že poročali, v „Katol. Domu“ ter se prične popoldne ob 5. uri.

Občina Selca pri Škofji Loki se je pridružila neznatnemu številu tistih slovenskih občin, ki so doslej protestovale proti surovemu početju avstrijskih Nemcev. Čast vrlim Selčanom, ki ne spe, kakor narodnjaki v drugih selskih občinah. — Priklopil se je izjavam vrlih slovenskih občin glede slovanske vzajemnosti in solidarnosti desnice v državnem zboru tudi občinski svet postojnskega trga z resolucijo, sklenjeno v seji dne 13. t. m. Istotako je storil občinski zastop za Šmihelj in Stopiče pri Novem Mestu.

Nov list za nemške Kranjce in Primorce je začel izhajati v Gradcu kot priloga ultragermanskega „Grazer Tagblatta“. V Ljubljani se je osnoval poseben odbor, imenovan „Südost-märkischer Pressausschuss“, ki ima nalogo, delati za razširjenje tega lista in njegovih Schönererjanskih načel. Vodstvo v tem odboru imajo c. k. realčni profesor dr. Binder, koncipijent dr. Edwin Ambrositsch in Kranjske hranilnice uradnik Dzimsky. Takó so Nemci, ki se od narodne strani še vedno slikajo kot „spravljivi“ in „miroljubni“, pridrli nad nas z novimi grabljami. Ne očitamo več, ker govoré dejstva. Upamo pa, da bodo zobovi novih grabelj potrgali raz očij vso mreno našim — kranjskim slepcem.

Slovensko gledališče. V četrtek smo zopet vživali Verdijevo opero „Ples v maskah“, a v gledališču je bilo dokaj praznih sedežev. Morda je občinstvo Verdija res že sito, in da si želi slovanske glasbe. Vspeh je bil srednji, ker je uloga grofa za g. Raškovića očitno pretežka. — Danes zvečer nastopi kot gost gospa Borštnik-Zvonarjeva v Sudermannovem „Domu“, prihodnji torek pa v „Cvrčku“.

Nemške gobe — tako se nam piše — so prav lepo pričele rasti po ljubljanskem mestu. Ravno-kar se zopet priporoča slovenskemu občinstvu

nova nemška spedijska tvrdka „Perles & Petsche“, ki je baje tako ekstremno-nemška, da ne mara v službo nobenega slovenskega komptorista. Oba moža sta nemška turnarčka. Na Starem trgu je prišel na dan „Kleider-Verkauf T. Šusteršič“. Ta trgovina s samonemškim napisom prodaja obleko slovenskim kmetom. In tako prihaja na dan gobica za gobico, nam se pa še vedno sanja, da ni najmanjše nevarnosti za slovenstvo naše Ljubljane.

Parnik na Ljubljani ne vozi več. Njegovo vožnjo je preprečila južna železnica, ki trdi, da je parnik nevaren lesenim železniškim mostovom na ljubljanskem močvirju.

Odločen Nemškutar, ki ima v Ljubljani trgovino s samonemškim napisom, nam je včeraj prinesel inserat, katerega smo zavrnil, ker želimo, da bi slovenski listi priporočali v beli Ljubljani z inserati le slovenske tvrdke. Mož nam je dal odgovor: „Auch recht, „Slovenec“ und „Slovenski Narod“ nehmen unsere Inserate immer sehr gern auf!“ Kdo da je ta mož, molčimo, a znabiti kdo ugame danes iz inseratov v omenjenih dveh listih.

Proračun ljubljanske občine. Običajno je bilo dosedaj, da je občinstvo izvedelo po časnikih o proračunu številke še le tedaj, ko je občinski svet že sklenil o njem. Gotovo pa ni odveč, ako poprej nekaj zve. Vsi dohodki znašajo 327.168 gld., redni izdatki 248.865 gld., torej preostaja 78.312 gld. Izvanredni izdatki proračunjeni so na 81.199 gld. Primankljaj bi torej znašal 2.887 gld., kar se pa ne sme tako strogo vzeti, ker se izvanredni izdatki lahko poljubno sprejme. Plače uradnikov znašajo 41.367 gld.; redarstvo stane 30.682 gld.; „uprava v občini“ zahteva skupno 108.546 gld.; „uprava mestne imovine“ 17.960 gld.; ceste, ulice, trgi in sprehajališča 57.552 gld.; zdravstvene in blagotvorne zadeve 20.128 gld.; ljudsko šolstvo 12.644 gld.; razna učilišča 19.156 gld.; razni troški 7.747 gld. („Glasbeni Matici“ 1200 gld., dramatičnemu društvu 3.000 gld., družbi sv. Cirila in Metoda 500 gld., filharmoničnemu društvu 200 gld. itd.) Vojaška nastanitev stane 2.963 gld. — **Dohodki** so večinoma davki, ki znašajo 268.274 gld., in sicer: mestna užitnina 46.634 gld., posebne mestne priklade k tej: 80.000 gld., 20 % mestna doklada: 95.000 gld. (6 % je znašala l. 1896. 30.849 gld.), gostaščina 32.000, pasji davek 2.400 gld., tržne pristojbine 6.000 gld. Podturnska graščina nosi: 4.389 gld., potrebuje pa letnih 5.373 gld. Mestna cestarina nosi okroglih 33.000 gld. Izvanredni izdatki so, kakor smo že omenili, proračunjeni na 81.199 gld. Večinoma so namenjeni za nove ceste, za olepšavo mesta in nakup sveta, itd. Ob enem s proračunom bode prišel tudi v razgovor predlog gosp. župana I. Hribarja, da se najame novo posojilo 2½ milijona gld. proti 4 % in 50letni amortizaciji. Svota bi se porabila za konvertovanje sedanjih dolgov v znesku 1.046.000 gld.; 1.320.000 gld. za tlakovanje ulic s porfirnimi kockami, za ubožno hišo, tržnico, javno kopel, gasilni dom, obrtno šolo, št. jakobsko župnišče, dekliško osemrazrednico, za napravo novih cest in ulic, nemško dekliško ljudsko šolo itd. Za sedanjí dolg je treba občini plačevati 4½ %. Ako se posreči, dobiti posojilo v znesku 1 milijona po 4 %, bi bila občina za 5.000 gld. na leto na boljem. Ta dolg bi bil produktiven, to je, prinašal bi nam dobiček, in ta misel se mora le odobriti in pospeševati. O ostali svoti 1½ milijona gld. pa nimamo danes namena govoriti. O tem naj sodi občinski svet.

Korno poveljstvo naj se preseli iz Gradca v Ljubljano, ker so Gradčani tako grdo ravnali z vojaki. Tako piše „Slov. Gospodar“. Če se to zgodi, Ljubljančanje ž njimi gotovo ne bodo tako surovo ravnali, kakor Gradčani. Napadi na vojaštvo v Gradcu se ponavljajo.

Drobne novice. 15.000 gld. škode je napravil g. Jož. Stegenšek v Konjicah požar, ki mu je 10. decembra zjutraj uničil njegov umetni mlin na valjce. — Občinski odbor v Krškem je sklenil ustanoviti l. 1898. v proslavo cesarjeve 50letnice narodno knjižnico. — Goriška deželna poslanca gg. B. Grča in dr. Tuma priredita jutri gospodarski shod v Šempasu. — Celjski socialni de-

mokratje so imeli 13. t. m. shod, na katerem so izrekli nezaupnico vsem slovenskim državnim poslancem. Nemške poslance so pustili lepo v miru. — Upravno sodišče je v nekem slučaju odločilo, da ima definitivno nameščen ljudski učitelj domovinsko pravico v oni občini, kamor je premeščen na redno službo.

Slovenci na Koroškem pri občinskih volitvah žalibog propadajo. Zmagali so Nemci v Žihpoljah in deloma v Radiščah pri Celovcu, v Galiciji so zmagali Slovenci le v drugem razredu, v Dholici so si priborili le dva odbornika in v Šmartinu pri Celovcu so propadli naši popolnoma. Ko bi bili Kranjci le jeden del streliva za bratomorni boj poklonili za boj na Koroškem, bi bilo znabiti drugače! Čuvaj, čujte!

Celjski kazino so zapustili c. in kr. častniki, ker jim je tamošnji pruski vzduh postal neznosen.

Za prekmurske Slovence! Večkrat smo že v „Slov. Listu“ omenjali prošnje kapelana Gomilška v Jarenini na Štajarskem, naj se mu pošiljajo knjige za zapuščene Slovence na Ogerskem. Dobil je res nekaj knjig, a vender premalo, da bi zadoščalo veliki potrebi. Nekaj gospodov se je zadnje dni oglasilo v našem uredništvu ter nam v ta namen dalo na razpolago lepo število knjig. Dotične slovenske knjige — nabranih jih imamo dosedaj okoli 300 — odpošljemo na določeno mesto po novem letu, do tedaj pa prosimo tiste gospode, ki bi blagovolili pomnožiti to število, da se z darovi oglase v našem uredništvu med uradnimi urami od 10–12 ure dopoldne. Sosebno slovenske dijake opozarjamo, naj nabirajo med božičnimi počitnicami primernih knjig. Slovenci smo dolgo časa vnevar puščali uboge ogerske Slovence. Sedaj naj bo tej malomarnosti konec. Na delo, da jih probudimo!

Društva.

„Glasbena Matica“ prodajala bode izžrebane, a ne prevzete dobitke iz svojega efektnega srečkanja potom javne dražbe dne 21. t. m. popoldne ob 3. uri v društveni hiši v Vegovih ulicah. Kdor si želi krasnih, božičnih daril, naj ne zamudi te prilike.

„Slovensko trgovsko pevsko društvo“. Konstituiral se je odbor, izvoljen na občnem zboru, v včerajšnji prvi seji tako: Predsednik gosp. Ivan Murnik, ces. svetnik itd.; podpredsednik gosp. Ant. Dečman; pevovodja gosp. dr. Albin Kapus; tajnik gosp. Ivan Mejač; tajnika namestnik gosp. And. Verbič; blagajnik gosp. Alojzij Lilleg; blagajnika namestnik gosp. O. Verovšek; arhivar gosp. Alojzij Koželj; arhivarja namestnik gosp. Dav. Šetinc; odbornik gosp. Alojzij Rus; preglednika gg. Ferdo Kersnik in Fran Mulaček. Ob enem se opozarja čč. člane, da se bode vršila prihodnja pevska vaja v ponedeljek dne 20. t. m. ob ¼ 9. uri zvečer.

Slovenska krščanskosocialna delavska zveza v Ljubljani priredi na sv. Šefana večer v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ zabavni večer na korist društveni zastavi. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Na vspredu bode tamburanje, petje pevskega društva „Zvon“, loterija in razna druga presenečenja. Tiste prijatelje „Zveze“, ki z ozirom na namen zabavnega večera hote za loterijo kaj podariti, prosi odbor, da darila pripravijo do ponedeljka. Sprejemajo se darila tudi v Štefetu prodajalnici pred škofijo št. 13. — „Zveza“ si je ustanovila svoj tamburaški zbor, ki broji že sedaj 17 članov. Takoj, ko se preseli v svoje stanovanje v „Katoliškem Domu“, otvori društvo dramatično šolo. Vodil bode šolo izkušeni slovenski igravec g. Šusteršič (Sršen), ki je dolgo let bil jeden najboljših članov slovenskega gledališča. Ker društvena knjižnica še ni posebno številna, prosi odbor somišljenike, da blagohotno podaré primernih knjig. „Zveza“ deluje, kakor se vidi, kaj krepko.

Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“ bo dne 28. t. m. ob 8. uri dopoldne v mali dvorani „Narodnega Doma“. Na dnevnem redu je med drugim: Poročilo o dohodkih za „Cesar Franc Jožefovo ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“. (Poroča g. J. Dimnik). O

naši stanovski organizaciji. (Poročevalec gosp. E. Gangl.) O stalnih okrajnih šolskih nadzornikih. (Poročevalec g. J. Likar.) O ponavljalnih šolah. (Poročevalec g. J. Likar.) Istega dne ob 6. uri zvečer bode v kavarni „Narodnega Doma“ tudi občni zbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“.

Učiteljski večer priredi „Slovensko učiteljsko društvo“ v čast tovarišem in tovarišicam z dežele dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani „Narodnega Doma“ v Ljubljani (I. nadstr.). Pri tem večeru bo sodeloval iz prijaznosti do slovenskega učiteljstva slav. tamburaški zbor „Sokola“, slav. pevski zbor „Slavec“, baritonist g. R. Vrabl in pianistinja gdč. Bilinova. Gostje dobro došli!

Zdravniška zbornica kranjska je imela dne 15. t. m. svojo redno sejo. Poizvedbe glede službovanja zdravnikov pri bolniških blagajnah na Kranjskem so pokazale, da je v naši kronovini 16 pavšaliranih taci služb. Ostale blagajne imajo ali popolnoma prosto izvolitev zdravnika, ali se pa nastavljeni zdravnik plačuje za vizite posebej po dogovorjeni pogodbi. Ljubljanska bolniška blagajna daje zdravnikom v primeri z drugimi okraji najnižjo plačo, tako da so zdravniki na deželi veliko na boljšem. Vsled tega se pooblašča predstojništvo zbornice, da stopi z bolniško blagajno ljubljansko v dogovor, ker so te razmere tudi za zavarovance nezdave. Zbornični prispevek za l. 1898. določil se je na 5 gld.

Razne stvari.

Biserna maša. Papež Leon XIII. je bil posvečen v mašnika dne 31. decembra l. 1837. Zadnji dan tega leta bode častitljivi in ljubljani starček obhajal svojo demantno mašo. Avstrijski škofje so izdali za to slavnost posebno okrožnico, ki se bode brala po vseh župnih cerkvah na praznik sv. Štefana. Slovesna služba božja z zahvalno pesmijo bode pa v ta namen na novega leta dan 1898.

Prijatelj delavcev. Poljski bankir Hypolit Wawelberg je daroval 300.000 rubljev za stavbo „Delavskega Doma“ v Varšavi.

Pesnika „Zlatorogovega“. Rudolfa Baumbacha, je zadela kap. Duševno je popolnoma uničen.

Sneg na Španskem. Na Slovenskem imamo letos milo zimo. Na Španskem je pa padlo silno veliko snega, tako da je bil osebni vlak, ki je šel iz Rable v Valmasedo, v snegu popolnoma pokopan. Ko so videli popotniki, ki so bili v vozovih stoječega vlaka, da sneg začenja zametati vlak nad okni, naredili so si z veliko težavo gaz do 7 kilometrov oddaljene vasi Rozas, kamor so dospeli silno izdelani. Sneg gre tudi v krajih, kjer imajo sicer prav milo podnebje. V Madridu kaže gorkomer 3° pod ničlo.

Jos. Rihard Razkošny, starosta čeških glasbenikov, praznoval bo koncem decembra svojo petdesetletnico, odkar je začel kot 14letni deček delovati na glasbenem polju. Njegovo ime se sveti poleg prvih imen svetovno znanih mož: Smetane, Bendla in Dvořaka. Razkošny je izmed vseh dosedanjih čeških glasbenikov tako srečen, da bo praznoval petdesetletni jubilej, ob kateri priliki Čehi gotovo pokažejo, da znajo ceniti zasluge svojega veleuma. Zadnje delo Razkošnega, katero je pred kratkim izročil vodstvu opere, je opera „Satanela“.

Pridni kaznjenci. Ravnatelj kaznilnice v Riversi (Pennsilvanija) našel je v svoji kaznilnici senzacionalno odkritje. Prepričal se je, da njegovi kaznjenci ne lenarijo v prostem času, nego da se bavijo s koristnim poslom: s ponarejanjem denarja. Kaznjenci so vso okolico že nekaj let s pomočjo svojih zunajnih zaveznikov poplavliali s ponarejenimi denarji. Preskrbelo se je, da ta nenavadna pridnost kaznjencev poneha.

Pravi kandidat. Na Tirolskem so se dogovorili kmetje, da bodo na mesto umrlega poslanca prof. Mayerja, volili državnim poslancem nekega gostilničarja v Kirchdorfu. Mož je v okraju najmočnejši in v metanju najbolj izurjen. Tirolski kmetje pač umevajo sedanjí zbornični položaj. Voliti je treba moža krepkih pljuč in pestij.

Zmota pri telefonu. Neki mesar v Bernu je poslal več volov v klavnico. Pri osrednjem telefonskem uradu je pa gospodična po zmoti zastavila pretikač, mesto na klavnico, na mestno posvetovalnico, ko so ravno mestni očetje pričeli sejo. Osupnjen je bil župan, ko je dobil glas po telefonski žici: „Ali so že vsi voli na svojem mestu?“

V proračunu Dunaja je za l. 1898. zabeleženih 60,458.430 gld. potrebščine. Proračun Dunaja je večji od Švedske, Norveške, Švice, Portugalske, Srbije, in mnogih nemških držav.

V Cacaku pri Belem Gradu so dne 16. t. m. ustrelili hajduškega vodjo Brkiča in štiri njegove pajdaše, 66 hajdukov so pa poslali v ječo, ker so veliko ljudij silovito oropali in pomorili. Poslanec Tajšić je sumljiv, da je imel z njimi nekoliko zveze, radikalna stranka ga bode izobčila iz svojo srede in pobegnil je v Črno Goro.

Sodniki bodo pričeni s 3. januarjem pri porotnih obravnavah nosili talar in baret. Tudi državni pravdnik bode moral nastopati v tej noši.

Grozen vihar je na Filipinskih otokih strahovito razsajal, podiral mesta in pomoril veliko tisoč ljudij. Mesto Toulban je v pol ure postalo razvalina. Razjarjeno morje je pluskalo daleč čez bregove in razbilo mnogo ladij.

Alfonz Daudet, znani francoski romanopisec, je v starosti 58 let v Parizu umrl, zadet od srčne kapi.

Tovarna za kavčuk v Rusiji. Velikansk napredek je napravila zadnja desetletja Rusija s tovarnami za kavčuk. L. 1895. sta samo dve veliki tovarni proizvedli tega blaga za 25 milijonov rubljev, razen tega je še 20 manjših tovarn, ki imajo dosti dela. Ruski čevlji in razne tkanine iz kavčuka imajo dobro ime po celem svetu.

Delavski domovi v Pešti. Ogerska družba v prosep delavcev postavi svojim udom blizu Rákos Kerestura, v okolici Pešte, tisoč hiš, prekrbljenih z vodnjaki. Sezidane bodo hiše iz opeke in pokrite z opeko, imele bodo po dve sobi, kuhinjo, shrambo in klet. Amortizacija je določena na 26 let. Ako umrje posestnik hiše še predno je potekel ta obrok, preide hiša vendar takoj v last dedičev potomcev, brez vsakih dolžnostij od njih strani. Prav tako je tudi poskrbljeno potom zavarovanja proti nesreči, da se v tistem hipu, kakor hitro bi bil vsled posledic nesreče lastnik trajno nesposoben za delo in zaslužek, njegov dolg izbríše. Vlada je obljubila, da osvobodi delavske domove za trideset let od davka in sezida v novi naselbini na svoje stroške šolo in otroško zavetišče. Naselbina leži ob železnici. Ravnateljstvo ogerskih državnih železnic je zagotovilo delavcem za vožnjo nenavadno nizke cene. Slednji ud družbe mora vložiti 160 gld. za poroštvo v peštansko komercijalno ogersko banko.

Pariška razstava veljala bode ogromne svote. Francoski parlament je že dovolil 40 milijonov frankov, a ta svota bode zadoščala samo za tri četrtine izdatkov za stavbe.

Gledališč je tekom leta pogorelo 13. Nad 1280 oseb je pri tem ponesrečilo.

V Bosni in Hercegovini je vedno več Židov. Sedaj je ondi že 8213 Židov.

Najnovejše vesti.

V povišanje uradniških plač z dnem 1. januarja 1898 baje nij dovolil finančni minister pl. Böhm.

Na Dunaju so včeraj napravili v šoli demonstracije tehniki, ker bi radi imeli božične počitnice, kakor vseučiliščniki.

Rusinski poslanec Jarosievič je dejal na volilskem shodu, da Rusini nič dobrega ne pričakujejo od deželne avtonomije in razširjenega delokroga deželnih zborov. Zboljšanja položaja pričakujejo Rusini le z Dunaja. Z deželno avtonomijo bi bili Rusini le zadovoljni, ako bi se uvedle splošne volitve za avtonomna zastopstva. Ako bi Poljaki preveč pritiskali z avtonomijo, bi bili Rusini primorani, staviti v državnem zboru predlog, da naj se Galicija razdeli v dva upravna okraja.

Poljskega ministra barona Löblna niso Poljaki nič veseli. „Gazeta Narodowa“ pravi, da bi bilo vsejedno, ako bi ne bil imenovan ministrom.

V ogerski magnatski zbornici se je sprejel včeraj predlog škofa Romana, da se zakon o pomadjarjenju krajevnih imen odloži z dnevnega reda.

Podpisani pozivlje gospoda

H. Vogriča,

da bi naznanil svoje sedanje bivališče. Bil je nedavno učitelj petja in godbe pri goriškem „Sokolu“.

98 (1-1)

Fran Breskvar,

knjigovez v Ljubljani.

Pleskarska in lakirarska obrt Josipa Makovca

Breg št. 20. LJUBLJANA Breg št. 20.

se priporoča spoštovanemu p. n. občinstvu za prevzemanje vseh v njegovo stroko spadajočih del, 47 (35-31) kakor v mestu tako na deželi

zlasti vseh novošegnih vrst lesa s prosto roko imitovanih.

Točno in solidno izvrševanje, pri uporabi najboljšega materiala in po kolikor mogoče najnižjih cenah.

Alojzij Lenček,

stavbeni in galanterijski klepar,

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 21.

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za vse v njegovo stroko spadajoča dela.

☛ Zagotavlja najsolidnejšo postrežbo in 54 (32-28) zmerne cene. ☛

Lekarna pri Mariji pomagaj

M. Leustek,

Ljubljana, Reseljova cesta št. 1,
zraven Mesarskega mosta.

Melusine- zobna in ustna voda

deluje izborno proti zobobolu in gnilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust, 1 stekl. 50 kr. 15 (52-52)

Neprekosljivega učinka je

Tanno-Chinin tinktura za ase,

katera ohranjuje lasišča, odpravlja luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica 50 kr. z navodom.

Jedina zaloga:

lekarna pri Mariji pomagaj

M. Leustek.

LJUBLJANA, Reseljova cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.
Telefon št. 68 v poljubno porabo.

Andr. Druškovič,

36 (47-46) trgovec z železnino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

☛ Poštena postrežba. ☛

Jos. Petrič,

trgovina s papirjem v Ljubljani.

(Sv. Petra cesta št. 6.)

Priporoča najuljudnejše svojo zalogo vsakovrstnega papirja.

Zadnje novosti v pismenih konfekcijah, krasne albume, pisalne garniture i. t. d.

Cene zmerne. Postrežba solidna.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najuljudneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velespoštovanjem

8 (52-50)

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

☛ **ključavničarskih del** ☛

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

11 (52-47)

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

— Cene nizke. —

